

MORA TIDNING

Hans mormors far gjorde att Vasaloppet kom till - nu ska Henrik själv åka för första gången

2022-02-11

© Mora Tidning

All articles are protected by the copyright Act. Articles may not be distributed outside the organization without the approval of Retriever or the individual publisher.

[Klicka här för att läsa artikeln.](#)

Idén till Vasaloppet kan

MORA Att han gillade sport är sedan tidigare välkänt.

Men i en ny utställning på Zornmuseet lyfts teorin fram om att konstnären Anders Zorn i själva verket kom med idén till Vasaloppet.

Redan 2009 hade Zornmuseet en utställning kallad "Zorn och idrotten". Den lyfte fram konstnärens fäblless för en lång rad fysiska aktiviteter: kägelspel, hästsport, simning, fäkting och kanske framför allt skridskoåkning som han själv var riktigt bra på. Även skidåkning togs med i utställningen, men nu öppnar en ny utställning som endast fokuserar på detta.

– Nu koncentrerar vi oss på skidåkning i en sal. Zorn åkte själv, även när han med åren blev ganska korpulent. Han var aldrig någon tävlingsåkare men kunde ändå ta sig fram bra i terrängen, säger Johan Cederlund, museidirektör.

Framför allt roades den äldrande Zorn av att arrangera skidtävlingar i obanad terräng för traktens bondpojkar. Och då hamnade han på kollisionskurs med en organiserade idrottsrörelsen som inte under några omständigheter ville ha något annat än ett strikt amatörreglemente. Det utvecklades till en kamp om vem som hade herraväldet över svensk längdskidåkning.

– För Zorn var det viktigt att bondpojarna fick pengar eftersom det hade ett större behov av det än av ett diplom. Han var verkligen en tävlingsmänniska, idrottsintresserad och kom att sponsra många evenemang.

Skidloppen konstnären arrangerade löpte till stor del i samma bansträckning som dagens vasalopp. När

FOTO: KATARINA CHAM SÖDÉN

Han var aldrig någon tävlingsåkare men kunde ändå ta sig fram bra i terrängen.

Johan Cederlund är museidirektör på Zornmuseet.

Zorn 1907 målade Gustav Vasa till tavlan "En flykting" lät han avporträttera den blivande kungen framför Gopsberget, samma berg som passeras av dagens vasaloppsåkare.

– Det tror jag inte är så känt för allmänheten. Zorn var dessutom barndomsvän med Anders Pers, som ju lanserade förslaget som ledde till det första vasaloppet 1922. Zorn själv dog två år innan, 1920.

Du tror att Anders Pers kan ha fått idén till skidloppet från Zorn?

– Ja, precis, det vore ganska troligt.

Utställningen "Zorns skidtävlingar – en början till Vasaloppet?" pågår 12 februari till 4 september.

Text
Jenny Folkesson
070-387 39 79
jenny.folkesson@mittmedia.se

Anders Zorn i skidspåret. En ny utställning i Zornmuseet handlar om konstnärens intresse för skidor och skidtävlingar.

Hans mormors far gjorde att Vasaloppet kom

MORA-SÄLEN Själv åkte han aldrig Vasaloppet – men det är ändå Anders Pers vi kan tacka för världens äldsta och största skidlopp.

Hundra år senare hyllas riksdagsledamoten och tidningsmannen av sitt barnbarnsbarn Henrik Norman.

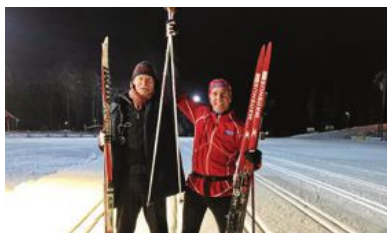
I år åker 59-åringen Vasaloppet för första gången – och gestaltar sin mormors far på film.

Anders Pers (1860–1951) var en lågmäld man med stort

frihetspatos, enligt barnbarnsbarnet.

– Han slog sig inte för bröstet utan var fast rotad i sitt ursprung som bondson från Mora. Han månade mycket om människor som levde i enklare förhållanden och var frisinnaad, progressiv och modern. När han hade en tidning lät han alla möjliga åsikter komma till uttryck, sammanfattar Henrik Norman sin framstående släkting som 1898–1948 var ägare till tidningen VLT.

Det var tack vare en artikel i den egna tidningen,

Skådespelaren Henrik Norman spelar sin mormors farfar Vasaloppsuppfinnaren Anders Pers på film. I år åker Norman dessutom själv Vasaloppet för första gången. Här på bild med Vasaloppslegendaren Staffan Larsson som han tränade med en dag.

FOTO: PRIVAT

författad av Pers själv, som Vasaloppet kom till, det alla första hölls 19 mars 1922. Även under sitt arbete i riksdagen kom han i kontakt med frågor som rörde vikten av idrott och motion.

1922 höll Anders Pers ett tal om vikten av ett vasalopp. Texten finns bevarad för eftervärlden och i dag, fredag 11 februari kommer Henrik Norman framföra talet. Händelsen kommer också filmas till den korta dramadokumentär han gör om Anders Pers.

– 1922 skedde det en

mönstring av deltagarna dagen innan loppet då Anders pers höll talet och en sådan har de ju även dagen innan Jubileumsvasan i år. Så på fredag runt 16.45–17 kommer jag att hålla samma tal vid Olnispagården i Sälen inför tidsenlig publik på plats.

Några veckor senare ska han också sätta på sig skidorna och för första gången faktiskt åka Vasaloppet 7 mars. Även det kommer finnas med i filmen.

– Jag är framförallt ut-

ha varit Anders Zorns

FOTO: BERTA HALLGREN/MORA BYGDEARKIV

Bild från en av de skidtävlingar Zorn arrangerade, Kyrkloppet 1908. Anders och hans hustru Emma Zorn syns på bild med segraren Viktor Carlberg från Sägen. FOTO: MORA BYGDEARKIV

Konstnären och skidentusiasten Anders Zorn i sin ateljé 1900. FOTO: SCANPIX/TT ARKIV

till – nu ska Henrik själv åka för första gången

försåkare, längdskidåkning är något jag har hållit ifrån mig även om jag alltid tänkte att jag skulle åka Vasaloppet innan jag fyllde 50 i alla fall. I mars fyller jag 60 men nu blir det av. Jag har ingen annan ambition än att klara mig genom loppet, säger Henrik Norman.

De korta dramadokumentären är planerad att vara klar lagom till 19 mars, hundraårsdagen av det första vasaloppet. I vilka kanaler den kommer visas är ännu oklart.

Jenny Folkesson

Tidningsmannen Anders Pers från Mora är den vi kan tacka för världens äldsta och största skidlopp.

Anders Pers.

Anders Pers dotter, och Henrik Normans mormor, Aina Pers (senare gift Romson) var kranskulla 1926. FOTO: VASALOPPETTS ARKIV